

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ОНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ, ФОРМ ТА
МЕТОДІВ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ
В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ**

Збірник наукових праць

Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету

Випуск 6 (49)

Заснований в 1996 році

Рівне – 2013

ББК 74.20

О - 59

УДК: 37: 371: 372: 373: 374: 376: 378: 379

Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Збірник наукових праць.

Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 6 (49). — Рівне: РДГУ, 2013. — 210 с.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних питань викладання іноземної мови за матеріалами доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні проблеми германського та романського мовознавства», проведеної Рівненським державним гуманітарним університетом, та з проблем вищої освіти за матеріалами міжнародної науково-методичної конференції «Вища освіта в Україні: проблеми та перспективи розвитку», яка відбулась у Луцькому національному технічному університеті.

Матеріали можуть бути корисними для науковців, практичних працівників, викладачів та студентів вищих, професійно-технічних і загальноосвітніх навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Пальчевський Степан Сергійович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Заступник головного редактора:

Янцур Микола Сергійович – кандидат педагогічних наук, професор (відповідальний редактор) (Рівненський державний гуманітарний університет).

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Бех Іван Дмитрович – доктор психологічних наук, професор, дійсний член НАПН України (Інститут проблем виховання АПН України);

Безкорвайна Ольга Володимирівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Вербець Владислав Володимирович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Воробійов Анатолій Миколайович – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Дем'янчук Анатолій Степанович – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АНВШ України (Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. академіка Степана Дем'янчука);

Карпенчук Світлана Григорівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Коваль Ганна Петрівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Литвиненко Світлана Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Лісова Світлана Валеріївна – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АПСН (Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. академіка Степана Дем'янчука);

Малафійк Іван Васильович – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Петренко Оксана Борисівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Поніманська Тамара Іллівна – кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Руденко Володимир Миколайович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський інститут слов'янознавства Київського славістичного університету);

Тищук Віталій Іванович – кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ямницький Вадим Маркович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Затверджено Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 4 від 26.04.2013 р.).

Збірник затверджений ВАК України як наукове фахове видання, в якому можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора і кандидата наук з педагогіки (постанова Президії ВАК України №1-05/7 від 9.06.1999 р. та додатки до постанови ВАК України від 11.10. 2000 р. № 1 – 03/8 і від 30.03.2011 р. № 1 – 05/3).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії. Рукописи рецензуються і не повертаються.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31. Рівненський державний гуманітарний університет

ISBN 966 — 7281 — 09 — 08.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2013

свідомості, зокрема, актам породження мовлення, його сприйняття, інтерпретації. У відомій праці “Думка і мова” вчений, власне, розглядає мову як засіб міжособистісного спілкування, як засіб, за допомогою якого ми і пізнаємо, і створюємо, і виражаємо наш світ: слово виступає насамперед засобом розуміння мовця, аперцепції його думки [3,93]. Цілісне бачення слова в О.О.Потебні базувалося на загальнотеоретичному розумінні того, що видатний філолог називав законом “людської діяльності”, який напрочуд яскраво виявляється в живих актах спілкування, актах взаємодії процесів говоріння і сприймання (аудіювання).

Науково доведено, що для повноцінного спілкування людина має розпоряджатися цілим рядом умінь, як от: уміти швидко й правильно орієнтуватися в умовах спілкування, правильно планувати мовлення, вибрати зміст акту спілкування, знайти адекватні засоби для передачі цього змісту і, крім того, вміти забезпечувати зворотній зв'язок. На цьому й базується процес формування в учнів відповідних умінь.

Очевидно, що для мовленнєвого спілкування недостатньо володіти лише правилами породження висловлювання, необхідно, крім того, адекватно завданням спілкування будувати свій вплив на співрозмовника, організувати свою мовленнєву і немовленнєву поведінку. Реальна комунікація (в конкретних ситуаціях спілкування) обов'язково спирається на фонові знання, екстралінгвістичний контекст, прагматичні імплікації, інтерактивний характер.

Результат спілкування однаково залежить від участі обох комунікантів (адресанта – адресата), психологічних характеристик того, хто сприймає мовленнєвий сигнал, від структури самого мовленнєвого повідомлення, від умов мовленнєвої взаємодії та ситуації спілкування в цілому. Мовні засоби, що використовуються в різних ситуаціях спілкування не випадково інколи називають “ситуаційними діалектами”: структура висловлювання, ступінь його стислості, відбір лексики ситуативно, соціально та культурно обумовлені. Так само під час спілкування іноземною мовою незнання основних особливостей вербальної та невербальної поведінки, притаманних іншій комунікативній культурі, іншому лінгвосоціуму, призводить до комунікативного “збою”.

Висновки. Таким чином, цілком очевидним є те, що для мовленнєвого спілкування недостатньо володіти лише правилами породження граматично правильних мовних конструкцій, необхідно, крім того, відповідно до мети й умов спілкування будувати своє висловлювання, тим самим здійснювати вплив на співрозмовника. Саме в цьому бачиться зв'язок проблеми мовленнєвого спілкування з не менш актуальною та перспективною проблемою комунікативної компетенції школярів як ступеня володіння певними нормами спілкування, поведінки, володіння етно- і соціально-психологічними еталонами, стандартами. Проаналізовані характеристики мовленнєвого спілкування в цілому важливі для організації процесу навчання іноземної мови за комунікативно-діяльнісною схемою, на основі комунікативних технологій.

ЛІТЕРАТУРА

1. Зимняя И. А. Лингвопсихология речевой деятельности / И. А.Зимняя. – М.: Московский психолого-социальный институт, Воронеж: НПО “Модэк”, 2001. – 432 с.
2. Леонтьев А. А. Основы психолингвистики / А. А.Леонтьев. – М.: Смысл, 1999. – 287 с.
3. Потебня А. А. Мысль и язык / А. А.Потебня. – К.: СИНТО, 1993. – 192 с.
4. Редько В. Г. Засоби формування комунікативної компетентності у змісті шкільних підручників з іноземних мов. Теорія і практика: монографія / В. Г.Редько. – К.: Генеза, 2012. – 224 с.
5. Селіванова О. О. Основы теории мовой коммуникации / О. О.Селіванова. – Черкаси: Вид-во Чабаненко Ю.А., 2011. – 350 с.

Л. М. ВОРОБЬЕВА. РЕЧЕВОЕ ОБЩЕНИЕ КАК СРЕДСТВО ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ

Резюме. В статье рассматривается проблема речевого общения в контексте коммуникативно-деятельностного подхода к обучению иностранным языкам. Анализируются характеристики речевого общения как цели и средства обучения школьников иностранному языку.

Ключевые слова: речевое общение, порождение и восприятие речи, коммуникативно-деятельностный подход.

L. M. VOROBYOVA. FOREIGN LANGUAGES STUDYING THROUGH COMMUNICATION

The summary. The article is devoted to the problem of communication in terms of active communication approach in foreign languages teaching. The characteristics of communication process as a tool of teaching foreign language are under research.

Key words: communication, speech production and reception, active communication approach.

Одержано редакцією 22.03.2013 р.

УДК: 378. 147: 811. 111

Н. І. ГАЄВА

МЕТОДИЧНА ОРГАНІЗАЦІЯ ВПРАВ ДЛЯ НАВЧАННЯ ЧИТАННЯ ЗА ПРИНЦИПОМ ТИПОЛОГІЇ

Резюме. Стаття присвячена побудові типології вправ для навчання іноземних мов та створення на її основі системи навчання читання.

Ключові слова: типологія вправ, система вправ, навчання читання.

Постановка проблеми. Модернізація освітнього процесу, яка суттєво сприяє розвитку суспільства на початку третього тисячоліття, вимагає застосування сучасних методичних технологій у навчанні молодого

покоління нашої держави у школах та вищих навчальних закладах. Одним із актуальних на сучасному етапі предметів, що входять до програми національної середньої школи та вищої освіти, є іноземна мова.

Метою статті є розкриття методичних основ організації типології вправ для навчання іноземних мов та створення на її основі системи навчання читання.

Виклад основного матеріалу. Для успішного спілкування іноземною мовою необхідно за час навчання досягти достатнього рівня сформованості навичок та умінь аудіювання, говоріння, читання та письма. Такий рівень сформованості навичок та умінь з іноземної мови залежить, головним чином, від адекватності системи вправ для навчання аспектів мови та видів мовленнєвої діяльності, тому проблема упорядкування вправ зберігає актуальність на сучасному етапі розвитку методики навчання іноземних мов.

На основі аналізу літератури [1; 2; 3; 4; 5], присвяченої класифікації вправ, сформулюємо загальні методичні вимоги до побудови системи вправ для навчання іноземних мов:

1) система повинна мати загальний характер і бути теоретичним обґрунтуванням для розробки тих чи інших систем вправ;

2) система має складатися із вправ, кожний тип і вид яких, має специфічні якості і є неодмінними елементами класифікації.

З урахуванням загальних методичних вимог були обрані критерії для розподілу вправ:

1) ставлення до мови та мовлення;

2) урахування психічних процесів, які відбуваються під час виконання мовленнєвої дії;

3) відповідність характеру мислительних операцій, які відбуваються під час переробки інформації мозком людини.

За першим критерієм вправи були розподілені на три групи: мовні, умовно-мовленнєві та мовленнєві. Розподіл відбувся на основі спрямованості навчального матеріалу на засвоєння мови як чітко визначеної системи знаків, які є основним засобом спілкування, або на оволодіння мовленням як процесом спілкування засобами мови. Дії з мовним матеріалом виконуються поза мовленнєвою ситуацією у мовних вправах та в ситуативних умовах в умовно-мовленнєвих вправах. Ці вправи розташовані на нижчих ярусах типології, ніж мовленнєві, які характеризуються вмістом мовленнєво-мислительної задачі і нової мовленнєвої ситуації.

За другим критерієм вправи були розподілені на такі три типи: рецептивні, репродуктивні та продуктивні. Розподіл відбувся за спрямованістю навчальної дії на одержання або видачу інформації. Виконуючи рецептивні вправи, учні сприймають інформацію, а у репродуктивних вправах відтворюють сприйнятий навчальний матеріал. Продуктивні вправи спрямовані на самостійне породження висловлювань різних рівнів.

Типи вправ не мають ієрархічної залежності один від одного, зв'язок між ними відбувається за принципом сурядності. Таким чином, якщо типи вправ визначити як "стратегію" навчання, то види можна характеризувати як "тактику".

За третім критерієм вправи були розподілені на шість видів (в термінології ІВ, Рахманова – роди):

1) вправи на розрізнення;

2) вправи на уподібнення;

3) вправи на перетворення;

4) вправи на звуження;

5) вправи на розширення;

6) вправи на об'єднання.

В основу перерахованих видів вправ було покладено пізнавальні, мислиннєві та мнемічні процеси, такі як спостереження, аналогія, співставлення, порівняння, аналіз, синтез, конкретизація, абстрагування, поєднання та ін.

Таким чином, наведену типологію вправ для навчання іноземних мов можна представити у вигляді схеми:

Типи вправ	Мовні вправи	Умовно-мовленнєві вправи	Мовленнєві вправи
Рецептивні вправи	розрізання	розрізання	розрізання
Репродуктивні вправи	Уподібнення, перетворення, звуження, розширення, об'єднання	Уподібнення, перетворення, звуження, розширення, об'єднання	
Продуктивні вправи			Уподібнення, перетворення, звуження, розширення, об'єднання

Типологія вправ для навчання іноземних мов може бути основою для побудови системи вправ усіх аспектів мови та видів мовленнєвої діяльності.

Необхідно мати на увазі, що типологія вправ має вужче значення, ніж система, а саме: типологія вправ – це їх класифікація, а система вправ – класифікація і послідовність виконання. Система вправ одночасно спрямована на засвоєння всіх аспектів мови та розвитку навичок та умінь вибраного виду мовленнєвої діяльності. Послідовність вправ у системі повинна відповідати поетапному становленню навичок та умінь з урахуванням рекомендацій психології мовлення, мислення і пам'яті. Типи і види вправ слід розташувати за зростанням труднощів, необхідно також враховувати мету та призначення вправ.

Проілюструємо використання типології вправ для створення системи навчання читання. У відповідності до завдань навчання читання визначаємо наступні групи вправ:

Група А – вправи для удосконалення техніки читання;

А – 1 вправи для закріплення звуко-буквених та буквено-звукових відповідностей;

А – 2 – вправи для навчання синтагматичного членування фраз;

Група Б – вправи для знімання мовних труднощів тексту:

Б-1 – лексичних;

Б-2 – граматичних;

Група В – вправи для навчання розумінню змісту тексту;

Група Г – вправи для обговорення прочитаного.

Групи, типи та види співвідносяться таким чином. Вправи для удосконалення техніки читання відносяться до мовних рецептивних (на розрізнення) і рецептивно-репродуктивних (на уподібнення). Вправи для знімання лексичних труднощів тексту – умовно-мовленнєві рецептивні (на розрізнення) і рецептивно-репродуктивні (на уподібнення, перетворення, звуження, розширення і об'єднання). Мовні рецептивні та умовно-мовленнєві рецептивно-репродуктивні (на уподібнення-об'єднання) потрібні для знімання граматичних труднощів. Вправи для розуміння тексту – умовно-мовленнєві рецептивні та рецептивно-репродуктивні (на уподібнення-об'єднання), а вправи для обговорення прочитаного – мовленнєві рецептивні і мовленнєві рецептивно-репродуктивні (на уподібнення-об'єднання).

Звертаємо увагу на типи вправ, визначені за другим критерієм (урахування психічних процесів). У назвах присутнє визначення "рецептивні", тому що читання як рецептивний вид мовленнєвої діяльності обумовлює присутність елементів сприймання (рецепції) під час виконання вправ.

Наведемо приклади вправ, які входять у систему для навчання читання:

I. Мовно-рецептивна (на розрізнення) вправа для закріплення звуко-буквених та буквено-звукових відповідностей (виконується із звукозаписом).

Інструкція: Слухайте читання слів, підкреслюйте в друкованому варіанті слова з голосною у відкритому складі. Голосні у відкритому складі читаються так, як в алфавіті.

Друкована основа: base, branch, data, age, apply ...

Зразок виконання:

Диктор: (читає слова).

Студент: base, branch, date...

II. Умовно-мовленнєва рецептивно-репродуктивна (на об'єднання) для навчання розуміння тексту:

Інструкція: Уявіть, що ви учитель англійської мови в школі і маєте розповісти учням про визначні місця Лондона. Скласти розповідь вам допоможуть речення та питання, подані у вправі.

1. Hyde Park is the London's largest and most fashionable park.

2. The natural Museum is one of London's greatest museum.

Зразок виконання:

1. What is the London's largest and most fashionable park?

Hyde Park is the London's largest and most fashionable park. It was once a royal hunting forest.

Завершуючи опис типології та системи вправ для навчання читання, слід зауважити що наведені приклади вправ є зразками, за аналогією до яких можна створювати інші варіанти вправ та їх систем для засвоєння інших мовних явищ і розвитку навичок та умінь інших видів мовленнєвої діяльності.

Таким чином, можна зробити такі **висновки**:

1. Проблема упорядкування та класифікації вправ є актуальною для успішного навчання іноземних мов на сучасному етапі розвитку суспільства.

2. Запропонована система вправ для навчання іноземних мов є спробою класифікації таких вправ та моделлю для створення систем вправ дія навчання всіх аспектів мови та видів мовленнєвої діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Єрмоленко Л. П. Комунікативний підхід до навчання англійської мови в середній школі / Л. П. Єрмоленко // Іноземні мови. – 2002. – №3. – С. 11-14.
2. Ніколаєва С. Ю. Сучасні підходи до викладання іноземних мов / С. Ю. Ніколаєва, О.М. Шерстюк // Іноземні мови. – 2002. – №1. – С. 107-111
3. Гальськова Н. Д. Современная методика обучения иностранным языкам: пособие для учителя / Н. Д. Гальськова. – М.: АРКТИ, 2000. – 425 с.
4. Brumfit C. Communication Methodology in Language Teaching. – Cambridge: Cambridge University Press, 2007. – 203 p.
5. Widdowson H.C. Aspects of Language Teaching. – Oxford: Oxford University Press, 2007. – 154 p.

Н. И. ГАЕВА. МЕТОДИЧЕСКАЯ ОРГАНИЗАЦИЯ УПРАЖНЕНИЙ ДЛЯ ОБУЧЕНИЯ ЧТЕНИЮ ПО ПРИНЦИПУ ТИПОЛОГИИ

Резюме. Стаття посвящена построению типологии упражнений для обучения иностранным языкам и создания на ее основе системы обучения чтению.

Ключевые слова: типология упражнений, система упражнений, обучение чтению.

N. I. GAEVA. METHODOLOGICAL ORGANIZATION OF EXERCISES TO TEACH READING ACCORDING TO THE PRINCIPAL OF TYPOLOGY

The summary. The article deals with typology of exercises for teaching foreign languages and system of exercises of teaching reading based on the typology.

Key words: typology of exercises, system of exercises, reading teaching.

Одержано редакцією 15.03.2013 р.

УДК: 378. 011. 3 - 051: 81' 243

І. А. ГОРОБЕЦЬ

ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТІСНОЇ КУЛЬТУРИ ВИКЛАДАЧА ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В КОНТЕКСТІ ДІАЛОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ

Резюме. В даній статті проаналізована особистісна культура викладача іноземної мови в професійній діяльності педагогів у психологічній літературі; охарактеризовані основні чинники діалогічного мислення; обґрунтований розвиток Школи діалогу культур у психологічній науці.

Ключові слова: особистісна культура, діалогічне мислення, діалого-культурологічний підхід

Постановка проблеми. Формування особистісної культури викладача відбувається в найбільш важливих сферах життєдіяльності, причому в тих сферах, де людина почувається автором, господарем, суб'єктом власного життя. У зв'язку із цим для викладача стає важливою міра суб'єктності, зафіксована у вигляді соціально-психологічних настановлень (фіксованих соціальних настановлень або атитюдів) щодо себе самого.

Варто зазначити особистісний ресурс викладача як простір реального і можливого викладання іноземної мови. При цьому сфера викладання, у якій викладач настановлений щодо себе самого як до об'єкта, не є закрыта, а залишається ділянкою його потенційного розвитку, простором його можливого. Оскільки активність викладача у сфері викладання іноземної мови здійснюється на різних рівнях – від простого життєзабезпечення до реалізації життєвого покликання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз наукової літератури показує, що проблема формування особистісної культури викладача іноземної мови в контексті діалогічного мислення знаходить своє розв'язання у психологічній науці через розкриття концептуальних положень на предмет вузівської підготовки спеціаліста (Л.С.Возняк, Л.В.Кондрашова, М.Н.Корнев, С.Д.Максименко, М.І.Пірен, В.Т.Циба, Г.Й.Юркевич та ін.), прогнозування професійної діяльності випускника вузу (Л.П.Овсянецька, І.Д.Пасічник, Н.І.Пов'якель, С.В.Терещук, Ю.Л.Трофімов, В.С.Пілецький та ін.), місця і ролі викладача в навчальному процесі (В.П.Казміренко, Л.М.Карамушка, Н.Л.Коломінський, О.Ю.Кошинець, Г.В.Ложкін, Н.О.Михальчук, Л.Е.Орбан-Лембрик, І.М.Семенов, В.В.Третьяченко, В.М.Шепель та ін.). У численних працях (М.М.Бахтін, О.О.Бодальов, Г.Я.Буш, М.С.Каган, З.С.Карпенко, О.М.Коропецька, М.Н.Корнев, В.П.Москалець, М.В.Савчин, В.А.Семіченко, Т.М.Титаренко, А.І.Хараш, Т.К.Чмут, Т.Д.Щербан, Я.Яноушек та ін.) по-різному розуміється роль і місце спілкування у становленні та розвитку особистості.

Метою статті є формування особистісної культури викладача іноземної мови в контексті діалогічного мислення, що відображається на успішному засвоєнні навчальних дисциплін, зокрема іноземної мови.

Завдання статті:

- 1) проаналізувати особистісну культуру викладача іноземної мови в професійній діяльності педагогів у психологічній літературі;
- 2) охарактеризувати основні чинники діалогічного мислення;
- 3) обґрунтувати розвиток Школи діалогу культур у психологічній науці.

Виклад основного матеріалу дослідження. Викладач, який працює у вищій школі, беручи до уваги Школу діалогу культур, опиниться перед необхідністю повністю змінити традиційний підхід до процесу виховання та навчання. Школа діалогу культур працює за експериментальною програмою В.С.Біблера [1, 43]. Навчальний процес на занятті повинен бути майстерно ініційований викладачем. На занятті під час бесіди, дискусії, диспуту розгортається діалог, в якому за допомогою правильно підібраних оригінальних текстів беруть участь представники основних періодів європейської культури. Правильно організований на заняттях діалог не припиняється у свідомості учасників і після закінчення заняття, що підтверджують написані студентами твори про той чи інший предмет обговорення.

На заняттях студент має опанувати різні кути зору на світ, ціннісні системи, діяльності, які уособлюють певні культурні світи (за В.С. Біблером): античний, середньовічний, новочасний, сучасний. В процесі дискусій передбачаються діалоги різних персонажів: студентів одного курсу, студентів і викладача, різних курсів між собою, студента і тексту культури (з автором і героєм, або від імені автора чи героя твору). Будь-який елемент змісту курсу предмета отримує своє «культурне» специфічне тлумачення, постає як такий, що постійно розвивається, переосмислюється, поглиблюється. З іншого боку, різні елементи змісту курсу можуть органічно поєднуватися і навіть перетікати одне в одне. І тільки за таких умов побудови вищої школи студенти будуть творчими особистостями, здатними до самостійного мислення, а спосіб їхнього життя визначиться насолодою спілкування, мислення творчості. Дискусії на заняттях, побудовані за принципами діалого-культурологічного підходу, навчають, аби не тільки в теоретичному спорі, а й у будь-якій справі в

З М І С Т

Розділ 1. ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У КОНТЕКСТІ ОСОБИСТІСНО ЗОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ ТА ДІАЛОГУ КУЛЬТУР.	3
ПЕРЕДМОВА.	3
<i>Антоненко Н.Є.</i> Навчання іноземної мови у світлі теорії множинного інтелекту Г. Гарднера.	4
<i>Безкоровайна О.В.</i> Інтерактивні технології навчання іноземної мови у контексті парадигми особистісно зорієнтованої освіти.	6
<i>Бігунова С.А., Зубілевич М.І.</i> Використання символічних власних імен-антропонімів при вивченні лексичних одиниць.	11
<i>Бойко Н.Г.</i> Засоби формування міжкультурної компетенції учнів на уроці іноземної мови в середній школі.	14
<i>Ветрова І.М.</i> Контекстний підхід у навчанні майбутніх учителів іноземної мови.	17
<i>Воробйова Л.М.</i> Мовленнєве спілкування як засіб навчання іноземної мови.	21
<i>Гасва Н.І.</i> Методична організація вправ для навчання читання за принципом типології.	23
<i>Горобець І.А.</i> Формування особистісної культури викладача іноземної мови в контексті діалогічного мислення.	26
<i>Гронь Л.В.</i> Організація підготовчої роботи до вільного переказу іншомовного тексту.	28
<i>Губіна А.М.</i> Проблеми розвитку креативності у студентів технічних спеціальностей засобами технології проектування.	31
<i>Джавва Н.А.</i> Робота з літературними текстами на занятті з німецької мови як іноземної.	34
<i>Дзюбишина Н.Б.</i> Стратегії навчання іноземних мов як лінгводидактична проблема.	36
<i>Забіяка І.М.</i> Особливості впровадження інтернет-технологій в організацію самостійної роботи при вивченні іноземної мови.	40
<i>Касаткіна О.В.</i> Особливості формування мовної особистості у контексті діалогу культур.	43
<i>Кочубей О.С.</i> Шляхи формування усної перекладацької компетентності студентів-філологів.	45
<i>Лавриненко О.Л.</i> Гендерні особливості мовних якостей студентів у процесі викладання іноземної мови.	49
<i>Лобанова С.І.</i> Взаємозв'язок між особливостями навчально-виховної системи та природним і соціальним середовищем у римському суспільстві родового періоду.	52
<i>Мазурок О.М.</i> Мотиваційно-сміслова готовність майбутнього вчителя іноземної мови до виконання професійної діяльності.	55
<i>Мартинюк А.П.</i> Психолого-педагогічна проблема формування комунікативних навичок у студентів технічних спеціальностей засобами методу проекту на заняттях з іноземної мови.	57
<i>Мезін В.Г.</i> Назви вправ у навчанні англійської мови.	60
<i>Михальчук Н.О., Івашкевич Е.З.</i> Комунікативно зорієнтоване навчання підлітків іноземної мови: теоретико-методологічний дискурс.	63
<i>Моїсєєва О.С.</i> Формування професійної культури майбутнього вчителя іноземної мови.	68
<i>Михальчук Ю.О.</i> Використання терапевтичної метафори (притчі) у професійній підготовці менеджера.	70
<i>Мороз Л.В., Трофімчук В.М.</i> Комунікативна методика навчання іноземної мови студентів професійно-природничого спрямування.	74
<i>Набочук О.Ю.</i> Становлення екологічної культури майбутнього педагога в сучасних умовах функціонування вищої освіти.	77
<i>Павловська Л.О.</i> Застосування методу логіко-семіотичних опозицій у прагмасемантичному вивченні вербальних формул побажань різноструктурних мов.	81
<i>Палій В.П.</i> Особливості взаємодії лексики та граматики в навчанні французької мови.	84
<i>Перішко І.В.</i> Роль іноземної мови у процесі професійної підготовки менеджерів з туризму.	86
<i>Середюк Л.А.</i> Моделювання мовленнєвих ситуацій на уроках іноземної мови як фактор інтенсифікації навчання.	88
<i>Станіславчук Н.І.</i> Відбір англомовного країнознавчого текстового матеріалу для формування усномовленневої компетенції старшокласників.	91
<i>Столярчук О.В.</i> Ділова гра на уроках німецької мови як засіб професійного самовираження старшокласників у загальноосвітніх навчальних закладах у контексті особистісно зорієнтованого підходу.	93
<i>Третьякова К.В.</i> Формування самоосвітньої компетенції в процесі вивчення латинської мови.	96
<i>Фрідріх А.В.</i> Формування крос-культурної компетентності студентів-філологів у контексті діалогу культур.	98
<i>Шовковий В.М.</i> Система навчання класичних мов у контексті загальної теорії систем.	101
<i>Шульжук Н.В.</i> Пріоритетні підходи до вивчення мовних одиниць в аспекті сучасних наукових лінгвістичних парадигм.	104
<i>Юрків А.Я.</i> Педагогічні засади здійснення категорії оцінки та способів її вираження у сучасній французькій мові.	108

<i>Яцюрик А.О.</i> Теоретико-методичні засади вивчення особистісних корелятивів креативності людини.	110
Розділ 2. ВИЩА ОСВІТА В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ.	113
ПЕРЕДМОВА.	113
<i>Білоус Т.Л.</i> Залежність рівня підготовленості майбутніх працівників органів внутрішніх справ до професійної діяльності від їх емоційного стану.	113
<i>Варецька О.В.</i> Розвиток соціальної компетентності вчителя початкових класів в умовах соціокультурного середовища сільської школи.	118
<i>Горобець Т.В., Шкоба В.А.</i> Модель організаційно-методичного забезпечення практики студентів педагогічного коледжу відділення «Музичне мистецтво» в дошкільних навчальних закладах.	123
<i>Гулай О.І.</i> Акмеологічні та синергетичні засади неперервного навчання майбутніх будівельників.	126
<i>Димар Н.М., Поліник С.І., Романенко О.В.</i> Значення біоетики у формуванні природничо-наукової компетенції при вивченні біології.	131
<i>Долуда А.В.</i> Формування цілей навчання проектуванню харчових підприємств майбутніх інженерів-технологів.	134
<i>Єршова Л.М.</i> Формування системи виховних ідеалів міщанського стану підросійської України.	136
<i>Зарицька А.А.</i> Сутність та структура готовності до професійної самореалізації майбутнього вчителя музики.	141
<i>Гльмінська О.О.</i> Структурування змісту навчання майбутніх інженерів-технологів з технології хлібобулочних виробів.	144
<i>Кирмач Г.А.</i> Цінність іншої людини: аналіз поняття.	147
<i>Козіброцький С.П., Файдевич В.В.</i> Технологія конструювання навчального процесу фізичної культури.	152
<i>Козяр М.М., Сасюк З.К.</i> Опорні кресленики як ефективний інноваційний засіб вивчення правил нанесення розмірів.	154
<i>Колосова Л.М.</i> Організаційно-педагогічні умови підвищення ефективності управління професійним розвитком методистів районних (міських) науково-методичних установ.	158
<i>Кравчук М.Г., Головченко О.В., Жгут О.А., Романенко О.В.</i> Реалізація принципу наступності в процесі засвоєння базових біологічних знань студентами-медиками.	161
<i>Лепкий М.І., Подоляк В.М., Саварин П.В.</i> Оцінка готовності студентів-магістрів вищого технічного навчального закладу до педагогічної діяльності.	165
<i>Олексів Н.А.</i> Теоретичні засади організації самостійної роботи студентів вищих технічних навчальних закладів.	167
<i>Павленко О.М.</i> Проблема джазової імпровізації у змісті інструментально-виконавської підготовки майбутнього вчителя музики.	171
<i>Падалко А.М., Падалко Н.Й.</i> Педагогічні аспекти міжпредметної взаємодії в процесі багаторівневої підготовки майбутніх інженерів-електриків.	173
<i>Полухтович Т.Г.</i> Участь вищої освіти України в Болонських перетвореннях.	177
<i>Поніманська Т.І.</i> Динаміка формування готовності студентів до гуманістичного виховання дітей старшого дошкільного віку.	179
<i>Потапюк Л.М., Потапюк І.П.</i> Докторські програми як складова модернізації системи вищої освіти в Україні.	186
<i>Романовська Т.І., Левчук Н.І.</i> Організація освіти у вищій школі.	189
<i>Руда О.Ю.</i> Деякі аспекти інтеграції знань студентів у процесі вивчення біологічних дисциплін у медичних вищах.	191
<i>Триндюк В.А.</i> Академічна мобільність студентської молоді Волині: проблеми та перспективи розвитку.	193
<i>Щербініна О.М.</i> Методологічні засади інструментально-виконавської підготовки музиканта-педагога в системі мистецької освіти.	196
<i>Янцур М.С.</i> Профорієнтаційна підготовка майбутніх педагогів у системі вищої освіти.	199
<i>Відомості про авторів.</i>	206